

Вывод. Проанализировав действующие нормативно-правовые акты в сфере венчурных инноваций, можно отметить, что в целом существующая законодательная база позволяет осуществлять данный вид хозяйственной деятельности. Однако требуют усовершенствования законодательные нормы: 1) о деятельности венчурных фондов, 2) о функционировании технопарков, 3) о подготовке научных кадров для разработки и внедрения инноваций, 4) об усилении государственной поддержки программы венчурных инноваций.

РЕЗЮМЕ

В статье дан анализ действующего в Украине законодательства в сфере венчурных инноваций, показана роль государства в стимулировании данного вида хозяйственной деятельности.

Ключевые слова: венчурные инновации, интернет-компании, IT-аутсорсинг, инновационные бизнес-инкубаторы, стартап-компании, венчурные фонды, технологические парки.

РЕЗЮМЕ

У статті дано аналіз чинного в Україні законодавства в сфері венчурних інновацій, показана роль держави в стимулюванні цього виду господарської діяльності.

Ключові слова: венчурні інновації, інтернет-компанії, IT-аутсорсинг, інноваційні бізнес-інкубатори, стартап-компанії, венчурні фонди, технологічні парки.

SUMMARY

The article analyzes the current legislation of Ukraine in the sphere of venture innovation and the role of government in promoting this type of economic activity.

Key words: the innovation venture, internet companies, IT-outsourcing, startup companies, venture capital funds, technologic parks.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

- 1.Объём венчурных инвестиций в Enter prise.- режим доступа: ain. ua./tag/venchurnye investicii.
- 2.Там же.
- 3.Закон Украины «О научной и научно-технической деятельности» 13. 12. 1991.- ВВР, 1992, №12, стр.165.
- 4.Закон Украины «О инновационной деятельности» 04.07.2002.- режим доступа: arch. ukprojekt. gov.ua/ index. php/ua&get=55 glav id=23.
- 5.Закон Украины «О приоритетных направлениях развития науки и техники» 21.06.2010.- режим доступа: zakon 2. rada. gov. ua/laws/show/2519-17.
- 6.Закон Украины «О приоритетных направлениях инновационной деятельности в Украине» 08.09.2011.- режим доступа: zakon.2.rada.gov.ua/laws/show/2519-17.
- 7.Там же.
- 8.3 апреля 2012 г. в Киеве состоялся Seed Forum Ukraine.- режим доступа: ain.au/2012/04/06/7933# more-79339.
9. Там же.
- 10.Закон Украины «О государственном регулировании деятельности в сфере трансфера технологий» 14. 09. 2006г.- ВВР, 2006, №45, стр.434.
- 11.Постановление Кабинета Министров Украины от 04.06.2008г.,№520.-режим доступа: zakon.2.rada.gov.ua/laws/show/2519-17/.
12. Закон Украины «О приоритетных направлениях инновационной деятельности в Украине» 08.09ю2011г.- режим доступа: zakon 2.rada.gov.ua/laws/shows/2519-17/.
- 13.Что такое «бизнес-инкубатор»?- режим доступа: launchpad.com.ua/articles-materials/3-artikles/10 what-is-business-inkubator.
- 14.Там же.
- 15.Закон Украины «О развитии и государственной поддержке малого и среднего предпринимательства» 22.03.2012г.- режим доступа: zakon3.rada.gov.ua/lows/shows/4618-17.
16. Там же.
- 17.В.В.Горчинская, О.В.Долгальова. Стартап как стадия реализации предпринимательского потенциала.- режим доступа:www/donnasa.edu.ua/doks/zvit_2010/economic.institut.pdf.
- 18.Закон Украины «О научной и научно-технической деятельности»13.12.1991г.- ВВР,1992,№12,стр.165.
- 19.Закон Украины «О научной и научно-технической экспертизе»10.02.1995г.-ВВР,1995,№9,стр.56.
- 20.Закон Украины «О приоритетных направлениях развития науки и техники»21.06.2010г.- режим доступа: zakon 2.rada.gov.ua/laws/shows/2519-17.
- 21.Закон Украины «Об институтах общего инвестирования (паевые и корпоративные инвестиционные фонды) 15.03.2001г.-ВВР, 2001,№21,стр. 103.
- 22.А. Слободян. Об украинской Силиконовой долине.- режим доступа: sug.kiev.ua/blognews.php.id/blog=140.
- 23.Госинвестиции разработали Проект Закона Украины «О венчурных фондах инновационного развития»,- режим доступа: www uaban leer.net/daily/2008/111208 1130.shtml.
- 24.Закон Украины «О специальном режиме инвестиционной и инновационной деятельности технологических парков» 1607.1999г.- ВВР, №40,стр.36.
- 25.Технопарк в рамках проекта «Сколково»,- режим доступа: www:slideshow.net/igorol/ss-7468366.
- 26.Там же.
- 27.Янукович создаёт украинскую Силиконовую долину.- режим доступа: ukranews.com/uk/news/ekonomiks/2011/243567.

УДК 346.543

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Каркачов Б.В., юрист ООО «Граф-Пласт»

Постановка проблеми. Проблемі залучення інвестицій на державному рівні увага приділяється з моменту обрання Україною незалежності. На сьогоднішній день наша країна має правове поле для здійснення інвестиційної діяльності. Проте у силу різних глобальних та локальних економічних процесів це поле не може залишатись сталим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розробку правових механізмів залучення інвестицій внесли українські вчені-юристи: Винник О.М., Зельдіна О.Р., Каркачова А.В., Мамутов В.К., Подцерковний О.П., Хахулін В.В. та ін.

Метою наукової статті є – дослідження новітніх тенденцій процесу залучення інвестицій на державному рівні, висвітлення нормативно-правових змін та пов'язаних з цим практичних кроків.

Результати дослідження. Ефективність державного і правового регулювання інвестиційної діяльності має визначатися насамперед принципами й характером стосунків держави з інвесторами, що зумовлюють такі основні варіанти її поведінки:

а) преференційний підхід до діяльності іноземних інвесторів на території України та надання їм відповідних переваг; б) підхід, що ґрунтується на рівності прав вітчизняних та іноземних інвесторів; в) підхід, який має дискримінаційний характер стосовно іноземних інвесторів і надає пільговий режим для вітчизняних інвесторів. З названих варіантів відносин держави з інвесторами в законодавстві України запроваджено принцип рівності щодо регламентації прав вітчизняних та іноземних інвесторів на українському ринку, хоч і з певними елементами дискримінації іноземного капіталу в окремих галузях національної економіки [1]. Аналіз існуючого правового режиму інвестиційної діяльності дає змогу констатувати, що розв'язання завдання цілеспрямованого й масштабного залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у національну економіку може бути забезпечене в разі дотримання низки умов. Найважливішими з них є: а) ухвалення державної інвестиційної та інноваційної стратегії, зумовленої довгостроковими національними інтересами, а не короткочасною політико-економічною кон'юнктурою; б) наявність обмеженого кола державних органів з чітко визначеними функціями й повноваженнями щодо формування, координації та забезпечення поточної та перспективної інвестиційної політики держави; в) стабільна і прозора фінансова політика; г) дієва система захисту прав інвесторів (у тому числі судового) [2].

На сьогоднішній день можна говорити про те, що держава зробила низку нормативних і практичних кроків задля радикального збільшення притоку інвестицій. Так у лютому 2011 року Верховною Радою була прийнята Програма розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні. Завданням цього акту є створення сприятливих умов для залучення інвестицій з метою забезпечення розвитку базових галузей економіки та інноваційної інфраструктури, підвищення ефективності механізму надання державної підтримки, збільшення обсягу інвестицій, кредитування економіки, державних капітальних вкладень та забезпечення їх концентрації на модернізації виробництва, впровадження високих технологій [3]. На виконання Програми відводиться термін до 2016 року.

Серед форм державної підтримки реалізації інвестиційних та інноваційних проектів переважають такі, як: надання державних гарантій, пряме бюджетне фінансування та співфінансування; відшкодування відсоткових ставок за кредитами. При цьому одним з критеріїв відбору інвестиційних проектів співфінансування проекту за рахунок недержавних джерел фінансування у розмірі не менше ніж 40%. Також до критеріїв конкурсного відбору інвестиційних та інноваційних проектів для надання державної підтримки належать: забезпечення розвитку базових галузей економіки; підвищення технологічного рівня виробництва; економічна ефективність таких проектів; упровадження енергоефективних та ресурсозбережних технологій; виробництво в Україні товарів, що імпортуються; зменшення викидів парникових газів та забруднення навколишнього природного середовища; створення нових робочих місць; наявність позитивних висновків державної експертизи інвестиційних та інноваційних проектів [4].

Отже можна сказати, що цим актом було закріплено засади та напрям реалізації владної політики у питаннях залучення інвестицій на декілька найближчих років. Так, у рамках цього напряму Указом Президенту було створено Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України (Держінвестпроект України). Держінвестпроект України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України. Держінвестпроект України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сфері інвестиційної діяльності та управління національними проектами. Під такими проектами маються на увазі стратегічні проекти, що забезпечують технологічне оновлення та розвиток базових галузей реального сектору економіки України [5].

Агентство визначено основним відповідальним за реалізацію інвестиційної реформи в Україні, яка покликана:

- радикально змінити процедури адміністрування державних видатків розвитку;
- використовувати обмежений ресурс держави, як засіб для партнерства з приватним капіталом;
- створити необхідну інфраструктуру для залучення інвестицій;
- створити умови для радикального збільшення притоку інвестицій.

Передбачається, що її результатом стане покращення інвестиційного клімату та формування системи якісних інвестиційних пропозицій – проектів підготовлених за міжнародними стандартами [6].

Також важливим напрямом роботи агентства є реалізація «Національних проектів». Такі проекти є ресурсно-масштабними, але розраховані на невеликий термін реалізації – до 4 років. Вони є своєрідним наріжним каменем у державній стратегії економічного зростання.

Базовими принципами роботи над «Національними проектами» є пріоритет інвестиційних коштів над бюджетними, проектний менеджмент в державному управлінні, гарантований результат і персональна відповідальність та партнерство з кращими світовими компаніями.

Варто окремо відзначити ще один ключовий принцип – добросесність, тобто антикорупційність. Це новий стандарт у системі нашого державного управління. З цією метою буде прийнято окремий внутрішній «Акт про Добросесність», який гарантуватиме: 100% публічність всіх ключових рішень, прозорий відбір керівників проектних груп та обов'язкові тендерні процедури з відповідними попередніми публікаціями.

Примітно, що більшість інвестиційних проектів, у тому числі і «Національні проекти» реалізуються на новій для нашої країни моделі державно-приватного партнерства. 1 липня 2010 року Верховна Рада України прийняла Закон «Про державно-приватне партнерство». Беручи до уваги міжнародний досвід, цим актом було запроваджено форму співробітництва між державою і приватним бізнесом на основі партнерства, з урахуванням інтересів сторін. В законі державно-приватне партнерство визначене як система відносин між державним (державна Україна, АРК, територіальні громади в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування) та приватним (юридичні особи та фізичні особи-підприємці) партнерами, побудована на принципах рівності партнерів та узгодженості їх інтересів, при реалізації яких, можливості обох партнерів об'єднуються, з відповідним розподілом ризиків, відповідальності та отримання позитивного кінцевого результату для взаємовигідної співпраці на довгостроковій основі [7].

Сьогодні актуалізувались об'єктивні обставини для запровадження механізмів державно-приватного партнерства. Для реалізації масштабних модернізаційних проектів в різних секторах економіки потрібні значні інвестиційні ресурси, потужним джерелом яких може стати приватний бізнес. Водночас, в умовах післякризового розвитку зростає інтерес бізнесу до державної підтримки, яка дозволить знизити ризики приватних інвестицій, підвищити надійність інвестиційних проектів для кредитних організацій.

Широке запровадження державно-приватного партнерства передбачено Програмою економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» [1]. Розвиток державно-приватного партнерства для залучення інвестицій визначено одним із основних напрямів реалізації Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні та «Національних проектів». Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України забезпечує реалізацію державної політики у сфері інвестиційної діяльності, та управління національними проектами, бере участь в укладенні та виконанні договорів концесії, інших договорів, забезпечує розробку та реалізацію проектів державно-приватного партнерства. Окрім того, інші центральні органи виконавчої влади беруть участь у реалізації політики державно-приватного партнерства у відповідних сферах. Місцеві органи влади формують і забезпечують реалізацію політики розвитку державно-приватного партнерства на відповідному рівні управління. Така ситуація породжує дублювання функцій та виникнення суперечностей між органами влади [8].

Висновки. Таким чином, у статті досліджено основні нормативно-правові зміни та нововведення, які направлені на регуляцію відносин між державою й інвесторами і покликані стимулювати інвестиційні надходження. Теоретично були окреслені принципи і характер стосунків між державою та інвесторами та проаналізовано реалізацію цих принципів у реаліях, шляхом висвітлення положень актів, які стосуються приватного інвестування та співфінансування інвесторами великих стратегічних проектів. У статті значну увагу було приділено такому новому поняттю для нашого законодавства, як «державно-приватне партнерство». Запровадивши модель державно-приватного партнерства, держава зробила значний крок для реалізації інвестиційних проектів.

РЕЗЮМЕ

У статті розглянуті основні тенденції державної правової політики залучення інвестицій. Проведений аналіз нормативних нововведень останніх років та наведено їх практичну реалізацію. Значну увагу приділено такому новому поняттю для нашого законодавства, як «державно-приватне партнерство».

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, законодавчі акти, державно-правове регулювання.

РЕЗЮМЕ

В статье рассмотрены основные тенденции государственной правовой политики привлечения инвестиций. Проведен анализ нормативных нововведений последних лет и приведена их практическая реализация. Значительное внимание уделено такому новому понятию для нашего законодательства, как «государственно-частное партнерство».

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, законодательные акты, «государственно-правовое регулирование».

SUMMARY

The article describes the main trends of government legal policy to attract investment. Was analyzed the statutory innovations in recent years and has been shown to implement them. Considerable attention is given to such a new concept for our legislation as «a public-private partnership».

Keywords: investments, investment activity, legislative acts, public-private partnership.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження: Закон України від 17.02.2000. – режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1457-14
2. Нагребельний В.П. Проблеми розвитку законодавства України про інвестиційну діяльність. – режим доступу: http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/5019/1/2010_72.pdf
3. Програма розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2011. – режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/389-2011-%D0%BF>
4. Томарева В.В. Правове регулювання залучення інвестицій на загальнодержавному та регіональному рівнях. – режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_ep/2011_6/files/EC611_48.pdf
5. Про Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України: Указ Президента України від 12.05.2011. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/583/2011>
6. Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами. – режим доступу: <http://www.ukrproject.gov.ua/media/derzhavne-agentstvo-z-investitsii-ta-upravlinnya-natsionalnimi-proektami-derzhinvestproekt>
7. Державно-приватне партнерство – нова модель взаємодій? – режим доступу: <http://lex.org.ua/news-2010/892>
8. "Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні". Аналітична записка: Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України. – режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/816/>

УДК 346.543

ГАРАНТИЇ ЗАЩИТИ ПРАВ ІНВЕСТИТОРІВ СО СТОРОНИ ГОСУДАРСТВА

Каркачєва А.В., кандидат юридических наук, старший преподаватель кафедри теорії і історії державства і права Донецького державного університету управління

В Украине существует проблема недостаточного использования инвестиционного потенциала, которая связана с нестабильностью, постоянными изменениями и нарушениями действующего законодательства. Поэтому государство и его органы, с учётом имеющегося негативного опыта необоснованной отмены льгот в условиях специального режима хозяйствования, должны предпринять все необходимые меры для исправления допущенной ошибки на общегосударственном уровне [1, с.63].

Целью статьи является расширение гарантий защиты прав инвесторов со стороны государства и правовой механизм их обеспечения.

Теоретической основой данного вопроса являются работы ученых-юристов: Ю.Е. Атамановой, О.В. Буткевич, Е.Р. Зельдиной, Г.Л. Знаменского, О.Р. Кибенко, В.М. Корельского, В.М. Коссака, В.В. Кудрявцевой, А.В. Малько, В.К. Мамутова, В.Д. Первалова, О.П. Подчерковного, О.Е. Симсон, Л.В. Таран, В.А. Устищенко, В.В. Хахулина, В.С. Щербины, А.Х. Юлдашева и др.

Государство Украины гарантирует права субъектов инвестиционной и инновационной деятельности, в т.ч. инвесторов (иностранных и отечественных). Прежде всего, гарантируется стабильность условий осуществления инвестиционной деятельности на отдельных территориях. Практика привлечения инвестиций свидетельствует, что их объём зависит от уровня гарантий защиты и правового механизма их обеспечения, что будет способствовать улучшению международного имиджа Украины, увеличению инвестиционных поступлений.

Из-за недостаточных гарантий защиты прав субъектов инвестиционной и инновационной деятельности на отдельных территориях потенциальные инвесторы не имеют возможности и желания вкладывать средства, реализовывать свои планы. Поэтому, чтобы вернуть доверие инвесторов, которое утрачено из-за политической и экономической нестабильности в стране, предлагается дополнить действующее хозяйственное законодательство Украины нормами, которые предусматривают защиту прав и законных интересов субъектов инвестиционной и инновационной деятельности со стороны государства.

Уровень правовой защищённости инвестора, государственные гарантии защиты инвестиций – ключевые вопросы при выборе инвестором страны для осуществления инвестиционной деятельности. Следует отметить, что государственные гарантии для субъектов инвестиционной деятельности помимо Хозяйственного кодекса предусмотрены Законом Украины «Об инвестиционной деятельности» от 18.09.1991 г. и Законом Украины «О режиме иностранного инвестирования» от 19.03.1996 г. Однако эти законодательные акты устанавливают ограничения применения государственных гарантий. По сути, Закон Украины «Об инвестиционной деятельности» содержит декларацию о государственных гарантиях, которая не может быть практически применена инвесторами для защиты своих законных прав и интересов. В сложившейся ситуации именно нормы Хозяйственного кодекса Украины предоставляют инвесторам возможность воспользоваться реальными, а не декларативными гарантиями для защиты своих интересов [2, с.34]. Предлагается расширить возможности инвесторов, дополнить ХК статьёй 420, закрепляющей гарантии использования результатов инвестиционной и инновационной деятельности, понятие реинвестирования, гарантии иностранным инвесторам.

С 1 января 2010 г. вступил в силу закон Украины от 25.16.09 г. «О научных парках» относительно применения такой новой формы специального режима инвестиционной деятельности, как научный парк, которому предшествовал общенациональный пилотный проект научного парка «Киевская политехника». Ранее в Верховной Раде было зарегистрировано еще несколько законопроектов о стимулировании инвестиционной и инновационной деятельности субъектов хозяйствования на отдельных территориях путем внедрения таких новых форм специального режима инвестиционной деятельности как инвестиционные парки, иннополисы и зоны развития высоких и новых технологий. В этих законопроектах определения новых форм специального режима инвестиционной деятельности по сути являются тождественными и не содержат необходимых характерных признаков, которые отличаются по сути между собой. Нормативно-правовая